

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.

Hirdetési díj: Egyhasábos
 petitors egyszeri hirdetése
 15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
 KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::

Kösch Árpád
 könyvnyomdája

Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::

A közönséghez.

Székely véreink földönfutókká lettek. A román orvtámadás elől menekülve, kénytelenek voltak elhagyni ősi földjüket.

Országszerte megindult a hatósági és a társadalmi gyűjtés segélyezésükre, mert mindnyájan érezzük, hogy nehéz sorsukban kötelességünk őket megvédeni, istápolni.

Az ország minden polgárának kötelessége az otthonát vesztett székelység és magyarság anyagi és erkölcsi támogatása.

Mi sárosiak, kiknek másfél évvel ezelőtt hasonló sors jutott osztályrészül a világháború rettenetes forogtatagában, kétszeresen érezzük a menekültek fájdalmas helyzetét.

Nekünk kétszeresen kötelességünk segítségükre sietnünk, hiszen hasonló helyzetünkben mi is éreztük polgártársaink támogatását.

Kérem Sárosvármegye egész közönségét, siessen az erdélyi menekültek segélyére. Adakozzék mindenki tehetősége szerint s adományát vagy hozzájárulását az „Eperjesi Lapok” kiadóhivatalához küldje be.

Az összes adományokat a lap szerkesztősége esetről esetre nyugtázza.

Bízom benne, hogy megyénk közönsége, tudatában a mai megpróbáltatások között mindenkire háruló erkölcsi kötelességnek, nagylelkű adakozásával hathatósan fog hozzájárulni az álnok ellenség okozta szenvedések enyhítéséhez.

Bujanovics Gyula.

□□□

A holnap asszonya.

Mi, magyarok igen büszkék vagyunk ezeréves alkotmányunkra, melynek eredetét a vér szerződésig tudjuk visszavezetni, ennek alapján arisztokratáknak érezzük magunkat az európai népek között. Szabadságtisztelők és szabadságvédők vagyunk és jogainkra igen-igen féltékenyek. Segítettük, bátorítottuk más nemzet szabadságharcát és önértékünkben nem fogadtunk el leckét másoktól. Tudjuk, hogy még nincs minden magyar embernek teljes politikai joga, de hisszük, hogy belátható időn belül elérjük ezt is és a különböző politikai pártok közt szinte csak arra az időpontra nézve különböznek a vélemények, amelyben a jogkiterjesztést életbe kívánják léptetni.

Sajnos, a magyar asszony jogegyenlőségének szükségére nézve nem oly megértő a köztudat, mint azt a magyar nő multjával és jelenével bőszesen kiérdemelte. A «lovagias» magyar ember «megbecsüli» asszonyát, de sohasem ismerte el önmagával egyenrangúnak, egyenlő értékűnek. Az asszony másodrangú ember, «ura» után lépked az úton és sok helyen csak utána és fia után nyul az ételhez. A művelt osztály férfja csupán szórakozásaiban keresi a nő társaságát. Az országgházban pedig a karzattal kell beérnie.

A közhit szerint az asszony maga sem kíván jobb sorsot, teljesen meg van elégedve helyzetével. Hogy ez nem áll, kitűnik azokból a régi okmányokból, amelyek bizonyítják, hogy a régi magyar asszony — holott 1848 előtt a mainál több joggal rendelkezett: követet küldhetett az országgyűlésbe és Kossuth Lajos is egy asszony követé gyanánt került oda — teljes önértéssel követelte jogainak kiterjesztését. Ma, mikor a mindkét nemre kiterjedő iskolakötelezettség lehetővé tette értelmessége fejlesztését, mikor a gazdasági fejlődés, a háziipar legtöbb ágának gváriparrá fejlődése sok százezer asszonyt szolgált ki otthonából, a magyar nő önértéke fokozódott és tudatossá vált. A háborús kor izzó levegője gyors hajtásra kényszerítette a magyar nő gazdasági önállóságának zsenge növényét és bármily kevésse örvendetes e fejlődés okozója és hirtelen menete: evvel most már számolnia kell mindenkinek, feministának és a feminizmus ellenségének egyaránt. A háború készületlenül kényszerítette bele a nőt mindenféle munkakörbe, mert fenn kellett tartania önmagát, családját és a nemzet gazdasági életét. A közgazdaság fontos tényezőjévé lett, de minden lépésnél, minden munkájában belebotlik egy súlyos akadályba: saját politikai jogtalanságába.

Számtalanszor állott eddig szakképzettség nélkül munkába, most pedig arra ébred, hogy a kiképzés lehetőségét elzárta előle csaknem

mindenütt, ahol jól fizetett munkához vezet. Az állam az iskolákra szánt amúgy is csekély összegnek csupán kis töredékét költi lányiskolákra, a legtöbb szakiskola: gazdasági, erdészeti, bányászati akadémiák, felső ipariskolák, a kertészeti tanintézet, a vidéki gimnáziumok, az egyetem jogi fakultásai stb. csupán fiúönvendékeket fogadnak be. Kizárják a nőket a szakképzésből még a szakszervezetek is, teljesen érthetetlen, megfoghatatlan elvek szerint, még a legősibb női foglalkozásokból is, mint pl. a cukrászipar szakmunkájából. Szakképzettség híján pedig természetesen rosszabb díjazással kell beérniük, a munkaadók pedig sietnek ezt kiaknázni a férfiak és a csekélyszámú jó kiképzést nyert nő kárára.

Ezeket a mindenkit sújtó gazdasági bajokon csak törvényhozási úton lehet segíteni; hogy ez megtörténjék, azt a nők csak akkor fogják kivívhatni, ha választójoguk lesz. Csak ennek segítségével érhetik el, hogy minden iskolát megnyissanak a nők előtt és hogy az az elv érvényesüljön törvény útján: a munkát értéke szerint és nem ahhoz képest kell díjazni, hogy nő vagy férfi végezte-e?

Magyarországon régebben a nő magánjogi helyzete jobb volt, mint más országokban, másutt nem rendelkezett a férjes asszony saját vagyona és keresete fölött, nem ismerték a házastársak közszerzeményét, az özvegyi jog sem volt annyira méltányos, mint nálunk. Annál sajnálatosabb, hogy míg külföldön állandóan javult a nő magánjogi helyzete, nálunk nem haladt a korral, nem módosult a gazdasági viszonyok változásával. Már másfél évtized óta dolgoznak törvénytudósaink egy új polgári törvénykönyv tervezetével, ebből azt a reményt meríthettük, hogy ismét visszahelyezik a magyar nőt régi magánjogi helyzetébe, amelyben az európai nők közt legbecsültebb, legméltányosabb helyzetű volt; hittük, hogy ebben a törvénykönyvben, amely megveti a magyar nő jövőbeli helyzetének alapjait, törvényalkotóink figyelembe veszik e modern törvényhozás tanulságait. Keservesen csalódtunk! A tervezet szerint a feleségnek jövőben is *parancsol* az ura, övé a «döntő» szó a családi ügyekben. A nő változott gazdasági helyzetét csak annyiban veszi tudomásul a törvénytervezet, amennyiben háromszoros kötelességgel terheli meg, a ház rendbentartása mellett szükség esetén köteles férjét munkájában támogatni, sőt önállóan is keresni.

Még ezen a tervezeten is rontott a képviselőház jogi bizottsága, amely teljesen semmibe vette a nők kívánságait. E bizottság eljárása azt a korántsem örvendetes, de megdönthetetlen meggyőződést szolgáltatja a magyar nőnek, hogy nincsenek a törvényhozásban jogainak szószólói, védői és nem is lesznek addig, míg önmagának nem lesz beleszólása a törvényhozásba.

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGÉK, CUKOR-
 KÁK □ □ LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

A háborúokozta élelmezési nehézségek kétségtelenül bebizonyították, hogy a férfiak kép-telenek közmegelegedésre elintézni ezt a min-dennél fontosabb ügyet. A fogyasztók és a fogyasztási cikkek felhasználó háziasszonyok kívánságait a vámpolitikai kérdések elintézésében sem vették eddig sohasem tekintetbe a kormá-nyok, mert hiszen a nők nem választók és így nem gyakorolhatnak befolyást a kormányok sorsára.

Magyarországon, a gyermekvédelem klasz-szikus hazájában is megtűri a férfi-kormányzat, hogy fejletlen gyermekeket rogyásig fogjanak be gyári üzemek munkájába. Az anya pedig politikai jogok híján nem védheti meg a saját testéből való testet, saját szíve vérért.

Serényen szervezik most a közegészségügyet, talán kezdik belátni, mily végzetes tévedést követett el az államhatalom, mikor nemcsak kizárta a nő közreműködését az államügyekből, felhasználatlanul hagyva nagy morális értékeket, de teljesen elhanyagolta a nő gazdasági hely-zetének biztosítását, képességeinek érvényesítését, holott ez lett volna az a szilárd talaj, amelyen egészséges nemzedékek jövője megalapozható. Csak a nő gazdasági helyzetének biztosításával, képességeinek érvényesülésével juthatunk arra a tisztább erkölcsi alapra, amely az egészséges új nemzedék nélkülözhetetlen előfeltétele. A férfi felelősségnélküli, korlátozatlan nemi élete, a nő lealacsonyítása merő élvezeti cikké, az alkohol korlátlan fogyasztásának lehetősége «hetediziglen» megrontják az ártatlan jövő nemzedékeket és fölötté sűrűsödnek, hogy a törvényalkotásból kivegyék részüket az értelmes, öntudatos nők, korunk nemi életének Augias-istállóját csak az ő közreműködésükkel lehet megtisztítani. Csakis oly országokban, ahol a nők teljesen egyenjogú választópolgárok, sikerült megalkotni azokat a törvényeket, amelyek valóban emberekhez méltó társadalmi viszonyokat teremtettek: az alkohol-fogyasztás tilalmát, munkabér-minimumok és a munkaidő törvényes szabályozását, a leányok védelmi korának fölemelését, fertőző nemi beteg-ségeinek szigorú megtorlását stb.

Hogy megkezdhesék a társadalmi helyzet javításának korszakalkotó nagy munkáját, a nők-nek türelmetlenül sürgetniök kell azt a szer-zőket, amelynek segítségével ez a munka el-

végezhető: a választójogot. Ha a világ minden táján minden asszony egyöntetűen és egyértel-műen fog munkához, meg tudják teremteni azt a világot, amelyben élni érdemes, amelynek benépesítését örömmel vállalhatják, amelyben az emberek nem düljék fel egymás békéjét, boldogságát, nyugalmaikat.

Mellerné Miskolczy Eugénia.

Középiskolai értesítők.

(Folytatás.)

Legtöbb intézetben az ifjúsági köröknek nagy része szünetelt. Helyesen, mert hiszen a redu-kált szorgalmi időben úgy a tanárok, mint a tanulók ugyanis egyébként igénybe voltak véve. Szinte feltűnő, hogy a dési állami főgimnázium értesítője egy csomó ifjúsági körrel (köztük német körrel, mint legifjabb egyesületi körrel) számol be. A kassai premontrei főgimnázium kebelében fennálló Mária-Egyesület külön füzet-ben adott ki jelentést 1915—16. évről. A győri bencés főgimnázium értesítője közli Dsida Ottó tankerületi főigazgatónak a Mária-kongregáció-hoz intézett tartalmas beszédét. A ciszterci-rend budapesti I. ker. Szent Imre-főgimnáziumának értesítője méltatja a Mária-kongregáció nagyon fontos hivatását a vallás és erkölcsi nevelés terén.

A szegedi főgimnázium cserkész-csapata egy hadijátékon vett részt, amely alkalommal a gyakorlatot vezető katonai szaktekintély szerint a felderítésben és hírszolgálatban igen haszna-vehetőnek bizonyult. Ismeretes az intézetek fá-radozása az ifjúság katonai kiképzése körül.

Kirándulásokat leginkább a közeli vidékekre tettek a tanulók. A szentgyörgyi róm. kath. fő-gimnázium ifjai Máriaczellbe elzarándokoltak. A rózsahegy róm. kath. főgimnázium növendékei egy művészettörténeti tanulmányi kirán-dulást tettek. Egyik-másik kirándulás gyógy-növények szedésére, krumpli-kapálásra szolgált.

A budapesti piarista főgimnázium fűrge cserkész-csapata egy kátét adott ki szervezeté-nek és munkarendjének szabályozására.

A budapesti II. ker. érseki kath. főgimnázium intézetében megalakította a nyári kört a Budapesten tartózkodó deákokból.

Kétségtelen, hogy a tanárok hatványozott munkát végeztek a tanév folyamán. Szinte fel-

tűnőnek látszik, hogy egyes felekezeti tanárok anyagi érdekei rövidséget szenvedtek. A sáros-pataki főiskola panaszkodik, hogy minden tan-intézetben — a felekezetiekben is — élvezik ma már a tanárok a családi pótlékot, csak a sáros-pataki főiskolában nem.

Hosszú listát lehetne összeállítani azokról a jótéteményekről, amelyeket úgy a tanárság, mint az ifjúság hazafiságból, humánus érzületből a háborús időben oly szép számmal gyakorolt. Dr. Mázy Engelbert, tankerületi főigazgató, a létesülő ungvári konviktus céljaira 500 koronás alapítványt tett, a gör. kath. tanulók jutalma-zására szintén 500 kor.-t adományozott.

Tekintélyes összegeket tesznek ki a hadi-kölcsönjegyzések. A budapesti V. ker. állami főreáliskola tanárai a négy hadikölcsönre ösz-szesen 145,000 kor.-t jegyeztek. A vidéken pl. a békési ref. főgimnázium tanárai összesen 53,000-et.

Se szeri, se száma azoknak a jótékony célú iskolai ünnepélyeknek, amelyeket jótékony célból (főleg a kárpáti falvak felépítésének javára) ren-deztek. Az iglói főgimnázium e végett egy csomó háborús délutánt rendezett. A lipótszentmiklósi állami főgimnázium tanulói Csepreghy Ferenc «Sárga csikó» népszínművét adták elő igen szép sikerrel. A budapesti V. ker. főgimnázium tanulói három művészettörténeti előadást tartottak. Az esztergomi bencés főgimnáziumi értesítő az összes esztergomi iskolák együttes háborús gyermek-tanulmányi és paedagogiai kiállítását ismerteti, a sikerhez méltó nagy részletességgel. A tiszta jövedelem 1730 korona. A háború végén fel-osztják az esztergomi hadiárva, elsősorban ta-nárok és tanítók árvái közt. Előfordultak háborús rajzkiállítások is. Még a bolgár Vöröskereszt-Egylet javára is gyűjtöttek. Létesültek «Hadi-árva-ösztöndíjalapítványok» is.

Megnyilvánult a tanulók buzgólkodása a szederlevél- és a fémgyjűtésben is. Jelentékeny közművelődési érdekszámba jönnek a legtöbb helyen versenyző passzióval teljesített különböző mezőgazdasági munkálataik. A zombori állami főgimnázium igazgatója, amidőn jelenti, hogy a tanulók konyhakertészeti termeléssel való fog-lalkoztatásának eszméjét a jövőben fog iparkodni megvalósítani, helyes érzékkel kiemeli, hogy ezen foglalkoztatás nemcsak gazdasági szempontból értékes, de nevelési tekintetben gyakorlati ér-

TÁRCA.

Halk szólások.

A fenyveserdő mélyén félenken húzódik meg a vadgomba, az ágak között pedig a varjú károg. Egy-egy kisebb tisztáson fagyalbokor vi-rága díszlik és ártatlanul bámul a zöld tülevelekre. A levegő erős fenyőillattal permejezi be a kis erdei virágokat és halkán mozgásba hozza a fenyők ágait, melyeken gondtalanul sikamlík fel s alá az evet és ugrál könnyedén a fakó-zöld színű cinke.

Alkonyodik. A fenyők felébrednek nappali bágyadt szenderegésükből és elkezdik egymást köszöntgetni. Bólogatnak lassan az ágaikkal és susognak valamit. Nagy, ünnepélyes komolyság ül az arcukon, mikor egymáshoz szólnak, mert ők a fák között a legműveltebbek már ősidők óta.

Beszédükben távol állanak attól a hétköznapiságtól, amellyel, teszem fel, a bükkfák intézik el a nap eseményeit. Nem is szentimentálisak, mint a nyárfák, de nem is elégikusak, mint a szomorúfűzek. A fenyőfák telve vannak mély titkokkal, finom érzésekkel, melyeknek mindig szárnyat adnak, ha beáll az est a maga nyugalmával és csillagos égboltjával. Amikor leszáll a földre a nappali por és csak szentjános-bogarak repkednek halkán a hűvös erdei levegőben, ebbe az egyhangú, egyszerű susogásba mindig belevegyül — ha figyelmesen hallgatódzunk — néhány érdekesebb szólam, melynek az értelmét is meg tudjuk mondani, mert annyira kifejezés-teljesek.

Az erdő mélyén, ahol én állok; ahol a hangok nem kúszálnak úgy össze; honnan egész pompájában látom felkelni a felkelő holdat, egészen bizonyosra veszem, hogy az egyik öreg fenyő ezeket beszéli egészen monoton hangon:

A tegnapi bűnnek árját
Ma éreynék titulálják.
Viszont mennyi szépre-jóra
Hull a halál deres csókja.
Szeretetről prédikálunk
S magunknak bünt vindikálunk.
Furcsa világ!

Háborúra ki sem vágyik,
Testünk fegyver mégis állig.
A harcmező búval teljes,
Minden röge vértől nedves.
Az ágyúcső folyást dörög.
A haldokló sóhajt, hörög.
Véres világ!

Mindig így volt mindhiába:
Egyik a más sírját ássa.
Ósi régi ez a kultusz:
(Homo homini est lupus.)
Divatját sem fogja mulni,
Míg élni fog és virulni
Ez a világ!

Ilyen hangokat gyakran lehet hallani a fenyő-erdőben, de van rá eset, hogy megszólalnak a lelkiismeretünkben is. *Marencsin Zoltán.*

Védjegy.

Harctéren küzdő szeretteinknek küldjünk
MODIANO-CLUBSPECIALITÉ hüvellyel

készített cigarettákat, hogy lássák, hogy nekik mindenből a legdrágábbat

(egy doboz 70 fillér), tehát a legjobbat is, választjuk!

1 könyvecske sodornivaló papír (70 lap) ára 12 fillér.

...
...
...

deket is szolgál és egy lépéssel közelebb hozza az iskolát az élethez, aminek szükségét éppen mostanság hangoztatjuk. Szinte külön füzetben szeretnők feltüntetve látni az ország ifjúságának e téren kifejtett munkásságát, amelyről nincs említés téve, hogy feltűnő akadályul szolgált volna a tanulók egyéb iskolai kötetmei teljesítésében. Sőt a testi és szellemi energiák egymást kölcsönösen gyámolíthatják!... A karánsebesi állami főgimnázium legelső volt azon iskolák között, amelyek a mezőgazdasági, jelesen kertészeti tevékenységet megindították. A beregszászi állami főgimnázium tanulói a városi szőlőbe jártak dolgozni s a főispán 50 korona jutalmat tűzött ki annak a tanulóknak, aki a szőlőmunkában legnagyobb előhaladást mutat fel. A hajdúböszörményi ref. (Bocska) főgimnázium ifjúsága egyesületbe verődve 9967 négyszögölméter területet ásott fel a bérelt 1200 négyszögölméter földjén kívül. A veszprémi piarista főgimnázium a földmunkálatokkal való foglalkozásra kertész-csapatokat alakított. 341 tanuló vett részt ezekben a munkálatokban, kik 23¼-órás munkaidő alatt felástak 3426 m²-t, melyért 105 kor. 80 fillért fizettek a munkálatokat végzett tulajdonosok. Az ifjúság — az igazgató szavai szerint — örvendetes odaadással foglalkozott. A kolozsvári főgimnázium értesítője közli, hogy 309 tanuló vállalkozott földmunkálatokra. Az első (mult) évnél eredménye: tiszta haszon 500 kor. Nem maradt el a kolozsvári unitárius kollégium sem. Növendékei a játékeret burgonyával ültették be, s bérbe kivett még a kollégium a helybeli róm. kath. és ref. főgimnáziumokkal a várostól 12 katasztrális holdnyi területet. A besztercebányai ág. ev. főgimnáziumnak növendékei 20-as csapatokban tanári felügyelet alatt dolgoztak az állami kertészeti telepen. Nagyvárad 3000 m² területű parlagföldet engedélyezett a nagyvárad állami főgimnáziumnak kerti munkálatokra. A gyergyószentmiklósi állami főgimnázium kiemeli, hogy tanítványai jobban vették ki részüket a mezőgazdasági munkából, mint az adakozásból. Serényen tevékenykedtek a mezőkövesdi kir. kath. főgimnázium tanulói is. A nyiregyházi ág. ev. főgimnázium a mezőgazdasági munka érdekében mezőgazdasági tanfolyamot szervezett 35 tanulóval a mezőgazdasági és gépísméret köréből. A budapesti X. ker. állami főgimnázium statisztikai kimutatást közöl arról, hogy a tanulók milyen munkát végeztek a mult évi vakációban és mennyit kerestek. A debreczeni piarista

főgimnázium tanulói mint munkafelügyelők is szerepeltek. Számos intézet 1—2 heti szabadságot is engedélyezett érdekelte tanítványainak.

Az eperjesi kir. kath. és ág. ev. főgimnázium szintén lelkére kötötte az ifjúságnak a mezőgazdasági munkák végzését, bérelt terület híján hozzátartozói és ismerősei körében. A debreczeni áll. főreáliskola értesítője örömmel konstatálja a nagy erkölcsi hasznót, hogy számos fiúval megkedveltette az egészséges és hasznos kerti munkát. Több intézet (zilahi ref. Wesselényi-kollégium, rimaszombati egyesült prot. főgimnázium) a hernyókat írtatta tanítványaival. Több helyütt villamosvasúti társaságok, posták, távirtdák s más-más iparvállalatok nyújtottak foglalkozást a fiúknak — a nagy szünetidőben.

Amikor középiskoláinkban «oly nagy dandárja» van a különféle hasznos munkáknak, érdemes tudnunk, vajjon a szellemi munka tanulmányi eredménye megütötte-e a kellő mértéket.

Itt nem szabad szem elől téveszteni a háborús körülményeket és a szerfelett nehéz megélhetési viszonyokat, amelyek mint legyőzendő akadályok az erőfeszítés és elfáradás két végpontja közt folytonos hullámszásban tartották a tanulók lelkét. A naszói főgimnázium igazgatója megállapítja, hogy a szegénysorsú tanulók a nagy drágaság miatt igen hiányos táplálkozás folytán kevésbé voltak képesek megfelelni tanulói kötelességeiknek. A nehéz időknek lehet tulajdonítani, hogy a magántanulók száma megnőtt. A kassai premontrai főgimnáziumban 83 magántanuló tett magánvizsgát. Sárospatakon 53 magántanulót vesznek fel. A kolozsvári unitárius kollégiumban nyilvános tanuló 288, magántanuló: 53. A budapesti III. ker. áll. főgimnáziumban 326 nyilvános és 52 magántanuló volt. A háború emellett, hogy lélekemelő hatást is gyakorolt, kétségkívül nyomasztó is volt a tanár és a tanítvány lelkületére. A budapesti piarista főgimnázium igazgatója szerint a háborúnak a tanuló-ifjúság vallásérkölcsei érzületére és magaviseletére egészben véve jó, mintsem káros hatása volt észlelhető. Ugyanezt mondja a tanulásban való szorgalomról és előmenetelről is. Nem egészséges állapot, hogy a szülők majd álszerénységéből, majd bizalmatlanságából, illetőleg nembánomságából gyermekeik érdekében évközben nem keresik fel a tanárokat. (Vagy talán mi tanárok is lennénk okai idegenkedésüknek?) Persze sok helyütt az apa is hadbavonult s a többi hozzátartozó nem ér rá. Annál nagyobb örömmel

olvassuk az újpesti áll. főgimnáziumi értesítőben hogy a szülők kevés városban tapasztalható, szülői gondosságról tanúskodó buzgósággal keresték az érintkezést gyermekeik nevelőivel. A tanári-karok általában véve nagy megértéssel méltányolják a tanulók szorgalmának megítélésében a rendkívüli viszonyokat, ám sokszor megállapítják azt is, hogy egyik-másik tanulót a könnyű boldogulás vágya, a mai rendkívüli időkben, a mulasztások elnézésének tévesen hitt lehetősége térítette le a kötelesség útjáról. A hanyatlás érezhető volt azoknál a tanulóknál, akik besoroztatásuk reményében előnyöket és kedvezményeket vártak. A losonci állami főgimnázium igazgatója panaszkodik, hogy a gyermekek lelkét annyira megragadta a háborús láz, hogy tavaly és az idén is többen megszöktek a menetszázadokkal és csak szüleik által kikért hatósági közbenjárás hozta őket vissza, egyeseket már a harctérről.

(Vége köv.)

Dr. Janicsék József.

SÁROS FÖLDJE 1914-1915.

Ára 1 kor. 80 fill.,
vidékre küldve
1 kor. 90 fill.,
melybe a portó is
bele van számítva.

címen már kikerült a sajtóból lapunk felelős szerkesztőjének, *Dvortsák Győző* nek tollából a sárosi orosz betörés története a vármege etnografiai s topografiai ismertetésével — könyvalakban, egy térképmelléklettel, amely az oroszok által megszállott községeket külön tünteti fel.

Kapható: Kósch Árpád papir- s írószerkesztésében és a Stehr-féle könyvkereskedésben.

HIREK. Ármegállapítás.

Faragó József kir. tanácsos, polgármester a belügyminiszter felhatalmazása alapján bizottságot alakított, amelynek véleményét az életszükségleti cikkek árának megállapításánál állandóan kérni fogja. A bizottság mindenkor a polgármester vagy Magyar József h. polgármester elnöklésével ül egybe. Tagjai Ambrózy Béla, Boszák Károly, Földes Samu, Fried Simon, Gobonya A., Grün Herman, Groszmann Ármán, Holénia Béla, Hreblyay Emil, Keil Ármán, Landsmann Márk, Lukovich Aladár, Mikolík István, Próner Károly, Reichard Jenő, Ritter János, Roskoványi Miklós, Saly Győző, Tydor Lipót, Újvári Béla. Az ármegállapító bizottság első ülését a mult kedden d. u. 3 órakor a városháza tanácstermében tartotta meg. A bizottság első ülésén az árak megállapítása tekintetében még nem határozott. A következő ülésség a bizottságok tagjai szakok szerint külön-összejöveteleken fogják az árakat megtárgyalni, úgy hogy a következő teljes ülésen már feldolgozott anyagot fognak megtárgyalhatni. Az ármegállapítás ki fog terjedni a gabona-, liszt- s egyéb élelményekre, főzélékfelékre, úgy a zöldség, mint száraz főzélékekre, tejtermékekre, szárnyasokra, ruházati cikkekre és tüzelő- s világítóanyagokra — szóval az összes életszükségleti cikkekre. Városunk közönsége bizonyosan megnyugvással vesz tudomást e hírekről. Polgármesterünknek mindenre kiterjedő gondossága s a bizottság tagjainak egyénisége és szakképzettségének garancia arra nézve, hogy a megállapítandó árak a mostani körülményekhez képest teljesen reálisak lesznek. Jövő számunkban módunkban lesz az ármegállapítás eredményét már teljességében közölni; addigra az egyes munkabükkörű szakbizottságok is elkészülnek munkájukkal, amely a hatósági áraknak az üzletekben való ellenőrzésére is fog vonatkozni.

A császár.

A Bárándi-fiúk, amint a kiírtott erdőn keresztülhaladtak — ahol hosszú sorokban feküdtek egymásmellett az őlfák — egyszerre csak némán néztek össze egymásra. Előttük vagy ötven lépésnyire egy hatalmas, századok terhét viselő öreg tölgyfa hevert végignyúlva a földön. Körülötte a szeder- és málnabokrok tikkadtan hajtották a föld felé leveleiket. Gyászoltak. A Bárándi-fiúk pedig halkán ezeket mondták:

— «A császár»... igen, a «A császár»... Odasiettek az öreg tölgyfához, amelyet annak idején magnak hagytak meg néhány fiatalabb társával a nagy területű irtáson, és helyben-hagyólag bólintottak:

— Valóban... «A császár» meghalt. Ott feküdt élettelenül. Hatalmas gyökere kifordultan meredt a fehér, enyelgő felhők felé; hosszú törzsén pedig fonnyadtan csillámlottak meg a fakuló levelek. Mohos ágai között kis ökörszemek ugráltak gondtalanul; a levelek között pedig a földön ijedten sikamlott végig a fürge gyík. A nap sugarai mosolyogva tűztek le az össze-csavarodott, hervadt levelekre, hol a nesz nélküli enyészett ült diadalmi tort, és látni lehetett rajtuk, hogy fitymálól, szinte szemrehányóan ezt akarják mondani:

— Ugyan mi szomorkodni való van azon, ha egy, a jelenből kivénült élet véget ér. Ami kiesik a jelenből, azt át kell adnunk a multnak, hiszen minden napnak megvan a maga baja és szenvedése; minek akkor a mult ajtaján kopogni néhány sóhajért és könnyecseppért? A nyár virága sem megy a télbe és a vadludak is tovaszállnak, ha pirossá válik a zöld lomb és dérré a harmatcsepp. Vagy talán annyira fekete lenne a halál, hogy méltó a szomorúságra?...

A Bárándi-fiúk közül az egyik megszólalt: — A multkor nagy szélvihar volt. Az tépette ki a földből. Az utolsó, hatalmas öreg fának is vége már. Ő volt «A császár».

A Bárándi-fiúk ezután tovább mentek; a messzeségbe néztek, ahol ezüstösen kanyargott végig a Néva vize; és örömmel kiáltottak fel a távolban csillogó folyó láttára:

— Milyen festői látvány!

«A császár» pedig csak továbbra is ott feküdt a földön szóltalanul és fonnyadtan, mint ahogy elhervadnak és halottá válnak mindazon ideálok és emlékek, melyekben roszdás, csikorgó hangon zördül meg olykor az emlékezet koldusbotján visszavánszorgó lélek.

Marencsin Zoltán.

□□□

Az erdélyi menekültek felsegélyezésére *Bujanovics* Gyula főispán 100 kor.-t adott.

Kitüntetések. Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül *Lacsek* Ádám hadapród, a kir. kath. főgimn. volt tanulója, *Berecsky* Béla hadapród, eperjesi joghallgató bronz vitézségi érmet kapott. *Grósz* Gyula, az ág. h. evang. főgimn. volt tanulója soron kívül hadapród lett.

Hősök jutalma. A király elrendelte, hogy legfelső dicsérő elismerése tudtul adassék: vitéz magatartásáért *Hauptmann* Ernő főhadnagynak, *Brezina* Gyula tart. hadnagynak; vitéz és önfeláldozó magatartásáért dr. *Toronsky* Sándor segédorvosnak; kitűnő szolgálataiért *Elszász* Manó mérnök-hadnagynak.

Katonai kinevezés. A király dr. *Eisner* Bélát, a cs. és kir. 15-ik tábori tarackezred tartalékos hadnagyát főhadnaggyá nevezte ki. *Klein* Ede, beosztva a cs. és kir. 67. gyalogezrednél, a 6. népfelkelő parancsnokság nyilvántartásában népfelkelő hadapróddá nevezetett ki.

Kinevezés. A vall.- és közokt.-ü. miniszter a palonczai állami kiseddóvodánál üresedésben levő óvónői állásra *Ledvák* Irén okl. kiseddóvónőt nevezte ki.

Tanítóváltás. Az eperjesi róm. kath. iskolaszék *Lieb* Imre városi róm. kath. tanítónak elhalálása folytán megüresedett állásra a múlt hó végével tartott ülésben *Hemerka* Gyula okl. tanítót a városi róm. kath. elemi fiúiskolához egyhangulag rendes tanítóvá megválasztotta, aki egyúttal a helybeli róm. kath. egyházi karnagyi teendőket ellátásával is megbízott.

Hősi jutalom. Öfelsége megparancsolta, hogy az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért a legfelső dicsérő elismerés újlág tudtul adassék *Richter* Jenő 67. gyalogezredbeli hadnagynak.

Fizetésbeli előléptetés. A vallás- és közokt.-ü. miniszter *Fesztrebenyi* Gyula girálti áll. el. isk. igazgató-tanítót az 1913. évi XV. t.-c. 7. §-a értelmében a II-ik fizetési osztály I-ső fokozatába előléptette és ekként részére évi 2400 kor. fizetést tett folyóvá.

Helyettesítés. Vármegyénk kir. tanfelügyelője a távollevő *Jakabföldi* áll. el. iskolai tanító ideiglenes helyettesítésére a jelen tanévre a szabályszerű díj mellett *Lénárd Katalin* okl. tanítónőt küldte ki.

Nyugdíjazás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Bartossik* Mihály harapkói r. kath. el. isk. tanítót saját kérelmére a f. évi szeptember hótól kezdődőleg véglegesen nyugdíjazta és részére évi 1760 kor. nyugdíjat utalványozott. Nevezett tanító 30-évi tanítói munkássága után lépett nyugugalomba.

«A Társaság» e heti új száma ezúttal is a szokott gazdag tartalommal jelent meg és mind szövegben, mind illusztrációban elsőrangú nyújt az olvasónak. Novellát *Károlyi* Gyula, *Tsuk* Jolán és *Innocens* Meta írtak, míg *Darnay* Kálmán érdekes visszaemlékezéseket közöl *Kisfaludy* Károlyról és a régi kolostorletről. Nagyon érdekes az *Iványi* Béla egyetemi tanár cikke is, melyben régi eperjesi királylapok történetét közli hű adatok kapcsán. *Zilahy* Lajos három szép verse, *Anka* János költeménye és divatlevél egészíti ki az új szám tartalmát. A **TÁRSASÁG** előfizetési ára egész évre 18, félre 10, negyedévre 5 kor. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Dunapalota-szálló.

Helyreigazítás. Lapunk múlt számában «Régálicgyár Főnikszhután» című cikkünkben a r.-t. felügyelőbizottsági tagjai sorából tévedésből kimaradt *Szántó* Zsigmond vállalkozó, bank-egyleti ig.-tag neve.

Újból megnyitott óvoda. A radácsi áll. óvoda, mely járási főszolgabírói rendelkezéssel a gyermekek között fellépett hőkhurut miatt bezárattott, augusztus hó folyamán újból megnyitott.

Értesítés. *Putschalkó* Marianna zongoratanítónő a tanítást — az orsz. zeneakadémia tanterve szerint — szept. 1-jével megkezdte; azonkívül külön magyazene-órákat is vállal. Jelentkezni lehet lakásán, Fő-u. 37., délután 2—5-ig.

Osram axial villanykörtek egyedüli rak-tára a *Luchs-vasútszobában*.

Mindent a hadseregnek! A honvédelmi minisztérium Hadsegélyező Hivatala kéri az áldozatkész magyar társadalmat, hogy a számára használhatatlan vagy nélkülözhető *harisnyát*, vagy esetleg *gyapjú- és vászonzrongyokat* minél nagyobb mennyiségben küldjön be átvételi különítményéhez (IV, Váci-utca 38.), a harctéren való felhasználás végett. A «Szeretetadóomány» jelzésű csomagok ingyen szállíthatnak.

Az eperjesi kereskedőtanonciskolában a beiratások és a javítóvizsgálatok *október 3-ikán* tartatnak meg.

A «Vasárnapi Ujság» szeptember 3-iki száma általános érdeklődést keltő képeket közöl a román hadseregről. A többi képek is mind harctereinkről való szép és érdekes felvételek, a **VASÁRNAPI UJSÁG** kiküldött tudósítóinak művei. *Havas* Alisz regénye, *P. Ábrahám* Ernő novellája, *Walter Bloem* regénye, *Szóllósi* Zsigmond tárcája. Egyéb közlemények: *Baranski* László művész rajza a rendes heti rovatok. A **VASÁRNAPI UJSÁG** előfizetési ára negyedévre 5 kor., a **VILÁGKRÓNIKA**-val együtt 6 kor. Megrendelhető a **VASÁRNAPI UJSÁG** kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.). Ugyanitt megrendelhető a **KÉPES NÉPLAP**, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára félre 2 kor. 40 fill.

Adomány. Az Eperjesi Vöröskereszt-főkönyvelő javára 312 korona folyt be, mint a háziasszonyok koronás adománya július és augusztus havára, amelyért őszinte, hálás köszönetet mond az *elnökség*.

Burgonyaár maximálása. A hivatalos lap szerdai száma közli a burgonya árát megállapító és a burgonyának forgalombahozatalát szabályozó rendeletet. A burgonya maximális ára 100 kilogr.-kint 1916. nov. 15-ikéig 14 kor., nov. 15-ikétől december 31-ikéig 12 kor., 1917. jan. 1-jétől febr. 28-ikéig 15 kor., márc. 1-jétől 16 kor. Ezen árak válogatott, legalább tyúktojás-nagyságú, egészséges, tiszta étkezési burgonyáért követelhetők. A rendelet egyúttal egy Országos Burgonyaközvetítő Iroda föllállítását rendeli el.

Az «Uránia»-mozgó a hét minden napján új és változatos műsort tart számon vásznán. Az aktuális filmek, melyek mindig soron vannak, választékosak és kellemes szórakozást nyújtanak a közönségnek.

Özvegyi ellátás. A vall.- és közoktatás-ü. miniszter néh. *Rusznák* Lőrinc hősi halált halt kendei r. kath. elemi isk. tanító özvegye szül. *Oravecs* Mária részére évi 680 kor. segélypénzt és öt kiskorú árva részére egyenkint 113 kor. 33 fillért, együtt 566 kor. 65 fill. gyámpénzt, mindössze 1246 kor. 65 fillért engedélyezett.

Adomány. A somosújfalvi áll. elemi iskola részére a Hadsegélyező Hivatalnál 11 kor. 40 fill. árban megrendelt hadibeszédek árából felmaradt 2 kor. 70 fill. a hadiárak javára adományoztatott.

Cseplési időnyregőpolaj, hengerolaj, tavotta, gyanta minden mennyiségben legolcsóbb *Luchs Ede és Társánál*.

Elvesztett. *Diamant* Miksáné szept. 4-ikén a Vásártéren egy brilliáns függőt veszített el 200 kor. értékben; *Fried* Marcell tanuló aug. 28-ikén egy kis ezüst szimplafedélű Remontoir női-órát és egy kis ezüstláncot elvesztett; szept. 7-ikén egy leány arany, brilliánsköves fülbevalóját veszítette el. Megtaláló a rendőrségen illő jutalomban részesül.

Talált kakadu. *Krámer* Henrik eperjesi lakos (Kassai-út 31.) bejelentette, hogy szept. 1-jén egy kakadu berepült a kertjébe; a cselédje elfogta. Most nála van. Tulajdonosa átveheti.

Zöld tábori-lapok. A hadiposta-zárlat folytán beállott hosszabb szünetelése az összes tábori postaforgalomnak igen nyugtalanítólag hatott úgy a hadbanálló személyekre, mint hozzátartozóikra. A hadseregőparancsnokság általánosan nyilvánított óhajnak megfelelően oly módon segített a helyzetet, hogy külön tábori levelezőlapok behozatalát rendelte el. Ezek a tábori levelezőlapok zöld papírból készültek és a hát-lapon magyar, német, cseh, lengyel, rutén, orosz, szlovén, horvát és román nyelven ez a nyomtatott szöveget tartalmazzák: **Egészséges vagyok és jól megy a dolgom** A tábori postahivatalok utasítást kaptak, hogy ezeket a zöld tábori levelezőlapokat, feltéve, hogy más írásos közlést nem tartalmaznak, még postazárlatnál is akadálytalanul továbbítsák. Ez alkalommal köztudomásra hozták, hogy a jövőben a tábori posta közönséges tábori levelezőlapokat zöld vagy hasonlószínű papírból egyáltalán nem fog továbbítani.

Tanügyi hírek. *Dologi* szükségleti pótösszeg. A vall.- és közokt.-ü. miniszter az eperjesi m. kir. áll. el. népiskolai tanítónőképző-intézet részére az 1916/17. tanévre személyi és dologi szükségleti pótjavadalomképpen 930 kor.-t engedélyezett. — *Nyugdíjfelvétel.* A vall.- és közokt.-ü. miniszter *Makara* József úszpeklényi és *Éliás* József viskói g. kath. el. isk. tanítókat, évi 1400 kor. fizetésük számbavételével, az országos tanítói nyugdíjintézetbe felvette. — *Nyugdíjigény.* A vall.- és közokt.-ü. miniszter *Czirbusz* Tamás nagyvitézi róm. kath. el. isk. tanító nyugdíjigényét, beszámítható javadalma alapján, 2800 koronára helyesbítette és nyugdíjaztatását — mivel 40 évi beszámítható szolgálatát csak december hóban éri el — ezúttal mellőzte.

A sárosvármegyei hadiárak alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1916. szept. 5-ikéig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	15,071.66
<i>Klein</i> Rózsika, <i>Nagel</i> Juliska és <i>Sandalla</i> Annus iskolai tanulók gyűjtése Sebeskellemesen	25.-
<i>Magyar</i> Mihály m. kir. fogházfelügy. gyűjtése Eperjesen	12.80
<i>Alsófricske</i> közs. lakosainak adománya	21.90
<i>Hertnek</i>	38.78
Cs. és kir. 67. sz. gy.-e. 12. százada a harctérről, a <i>NAŠA ZASTAVA</i> útján	43.50
EPERJESI LAPOK gyűjt. 1916. szept. 1-ig	1986.33
Összesen:	17,199.97

A fennebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért — a hadiárak nevében — hálás köszönetet mondok. Eperjes, 1916. szeptember 5. *Dr. Máriássy Béla*, vármegyei árvaszéki elnök.

Kié lesz a bőr és mennyi az ára? Jó lesz vigyázni csizmára, cipőre, mert az «altruista» alapon létesült bőrközpont még el sem kezdte működését, máris azzal fenyeget, hogy kevés lesz a bőr, nem telik belőle csizma akárcinek. Az árakat a kivágásnál tényleg előálló hulladék és a kiszabási munka díjának megfelelő figyelembevételével ez alábbiak szerint állapította meg a kereskedelemügyi miniszter:

1. Szintalp táblákban és szeletekben (stráfok) hulladék nélkül kilogr.-kint: a) vache talpbőrből 17 kor.; b) cseres, háromszor ültetett és bocskortalpbőrből 18 kor. 56 fill.

2. Minta szerint kivágott (kistancolt) egész- és féltalp vagy felsősarokfolt szintalpból kilogr.-kint: a) vache talpbőrből 18 kor.; b) cseres, háromszor ültetett és bocskortalpbőrből 19 kor. 50 fillér.

3. Sarokbőr és egyéb, minta szerint kivágott talpbőr nyak- és hasrészekből vagy más hulladékból kilogr.-kint 12 kor. 50 fill.

4. Talpbélés minta szerint kivágva (kistancolva) kilogr.-kint 19 kor. Az összes fajtnál a bivalybőrből készültékért kilogr.-kint 2 kor. 50 fillérral alacsonyabb ár számítandó.

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:
KÖSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

.... Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete.

Napló.

Búcsúzás.

Ebben a nagy világfelfordulásban, melyben minden nemes emberi érzésünk eltompul, érzékenyen érint az a búcsúzó, melyet *Rózsa György* kir. tanf. iskolalátogató a megye iskolaembereihez intéz. Négyévi ittléte alatt nemcsak fölöttes hatóságának elismerését, de a tanítóságnak igaz, mélyeséges szeretetét is kivívta.

Dehogyan vívta! Nyomában járt ez mindenütt, ahol ő megjelent. Emberséges érzései, jóakarató tanácsai, szíves szavai, egyenes jelleme arra a magaslatra emelték, amelyen egykor Láng Mihály egyénisége állt. A tanítóság rajongó tisztelettel övezte vezérét s követte tűzön-vízen keresztül. Azt hittük, megtarthatjuk őt az idők végtelenjéig, de a sors úgy akarta, hogy másoknak is kijusson belőle...

Búcsúzó hát kedves Barátunk! Mi a boldog viszontlátás reményével nyújtunk Neked búcsú-jobbot; hisszük és reméljük, hogy nem végleg távozol körünkől, mert az, akit százak szeretete kísér új otthonában, lehetetlen, hogy vissza ne kívánkozzék.

Addig is kísérjen utaidon a Gondviselés, gyakran gondoldj sárosi kartársaidra, kik Téged nem kötelességből, de igaz meggyőző szeretetből zártak szíveikbe. *

Kedves Kartársak!

Mikor ezelőtt négy évvel szűkebb kerületemben Hozzátok fordultam és közös munkára hívtam minden illetékes tényezőt, hogy ezen közös munkával hálánkat rójuk le Rákóczi népével szemben azért, hogy felemelvén őt a lelki művelés azon fokára, melyen közelebb van Istenéhez — nem tudhattam, hogy magam leszek egyike az elsőnek, ki kénytelen a sorból kiállani és szerszámot vállra vetve, más csoporthoz csatlakozni.

A munka folyt. Én beálltam a sorba. Ti szívesen fogadtatok. Vállvetve küzdöttünk. Nekem változatosabb, nagyobb körben kellett munkálkodnom. Ti a nehezebb részét végeztétek. Együtt izzadtunk. És amikor a pihenő perceiben árnyékos helyeken összegyűltünk, hogy lelkünk felüldüljön, akkor egymás lelkét, szívét gyomláltuk és festettük a jövő képét, szövögettük a tervet, törtük a továbbhaladás útján a göröngyöt. Azután nehéz felhők tornyosultak a haza égén. Nagy részünk letette a könyvet, otthagya otthonát, szeretteit és iskoláját, ment a hazát védeni, vérét oltárán áldozni. És jött a fürgeteg, a világrontó mindig közelebb. Itt volt a megpróbáltatások ideje. Úzött vadként felriasztott a bős ellen tűzhelyeink mellől s a vándorlás, a menekülés keserű kenyérét voltunk kénytelenek megízlelni. Idegenben, szegényen, rongyosan fohászunk a hadak Urához, küldeni el Csaba vitézet. És elküldte.

Mialatt a galád ellenség feldúlta fészkeinket, megszenstégtel nitette iskoláinkat, a hazafiság ez oltárait — azalatt felkészültek honvédóink s kegyetlen csapást mérve a betolakodóra, a poklokra kergette. Mi visszatértünk.

Szívem sírt a látványon, mi szemem elé tárult. Sok-sok év munkája romokban hever. De lelkem remegett a gondolattól: mily fontos munka nyílik ott a magyar tanító előtt! Főnixként fog feltámadni itt a magyar géniusz és csodákat művelni a magyar tanító. Az agyontaposott anyaföld, a gránátszántotta vidék, a sokat szenvedett nép egy rettenetes megpróbáltatáson ment keresztül. Ebből gyönyörű virágok fognak fakadni. Az életnek egy szörnyű kálváriáját

szenvedtük végig — ebből megváltás fog születni, mert megtanultuk ismerni a «cseh» barátot és a — kancsukát. Végtelenül fáj, hogy most, mikor a feltámadás munkája megkezdődik — nekem félre kell állanom. Nem adhatom oda lelkemet, hogy annak tűzénél melegedjenek százan. Ha tudnám búcsúzóul felosztani lelkemet, lelkesedésemet, szívemet közöltegetek, hogy egy szikrával felgyújthatnám az alvó lelkiismeretet, a munkakedvet — örömet tenném, mert tudom, Ti nagyok tudtok lenni akkor is, mikor a szegénység igáját hordjátok. Irigyellek benneteket Ti kedves Munkatársak, mert nektek jutott a haza újáteremtésében a legszebb munka! Én félreállok, engem elparancsoltak. Én már csak a távolból fogok gyönyörködni a Ti fölséges munkátokban.

Búcsúzóul egyet akarok még kérni. Ugyan felesleges, mert meg vagyok róla győződve, tudom, hogy úgyis úgy lesz, megteszitek kérés nélkül. Lobogtassátok fenn a hazafiság zászlaját, a műveltség szövénekét. Ennek fényében vesszen benneteket és népeteket az Istenhez, és a boldogulás szelid berkeibe, — arra pedig a kereszt jelszava legyen lángbetűkkel kiírva: «E jében győztes!».

Hogy így lesz, arra zálog nekem a Ti hazafiságtok és az a fennkölt szellemű vezető, a mi főnökünk. Erről mély hálával emlékezem a búcsúzás pillanatában is. Hálával és büszkeséggel tölt el, hogy oly egyen vezetése alatt munkálkodhattam soraitokban, mint amilyen a mi tanfelügyelőnk, Szabó Elemér. Tudom, hogy csak gyenge visszhangját tudom adni szívetek szeretetének, midőn azt mondom: szerencsések voltunk és vagyunk az ő bölcs vezetése alatt a hazát szolgálni, a jövőt alapozni s ezáltal a haza sorsára döntő befolyást gyakorolhatni. Ti jól jártok, mert továbbra is érezhetitek kezé- nek biztos vezetését, láthatjátok szelleme- teremő erejének gyönyörű megnyilatkozásait, élvezitek szívének áldástozó atyai szeretetét.

Mikor búcsút veszek tőletek, szeretett kar- társak, kérlek, bocsássátok meg gyengéimet, tartsatok meg emlékezetben, úgy, mint én szí- vembe zártalak, mint én mindig veletek éreztem és lelkem veletek van. S ha elhiszitek azt, hogy akarva sohasem tettem rosszat — úgy is lesz. Isten veletek!

A főtisztelendő papságnak s mindazoknak, kik iskolai ténykedéseimben támogattak, segit- ségemre votak — hálás köszönetet mondok. Megismétlem bemutatomban kifejezett meg- győződésemet, hogy népünk boldogulásának szilárd épületét csak akkor fogjuk felépíthetni, a hazafiságnak csak akkor vetünk ágyat min- den szívben, ha a művelt tényezők összefogva azt a krisztusi tant valóban követik is: «Szeres- sétek egymást!».

Még egy szót. Ti tisztviselőtársak, kikkel együtt róttuk a betűt jó és balsorsban, miből aztán élet lett — már megbocsássatok, de el- áruhom —, szeressétek ügyeitek, a tanítóság ügyét továbbra is úgy, mint eddig. Maradjon ott elmétekben továbbra is az a fényes és melengető vezérszavak: mindent a tanügy, a haza jóvoltából. Köszönöm a támogatásokat. Köszönöm a szeretetet, mellyel fogadtatok és mellyel becéztek, — az szívem- és lelkemben oly gyökeret vert, hogy onnan, az idő bármily sivár, száraz legyen, ki nem hal, azt az élet homokja el nem temetheti. Jó barátaim, baj- társaim voltatok, én az maradok. Isten veletek!

Eperjes, 1916. szept. 10. *Rózsa György* s. k.,
kir. tanf. iskolalátogató

Tek. Rózsa György kir. tanf. isk.-lát. úrnak, Eperjes.

A m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszter úr a f. évi augusztus hó 10-ikén kelt 97,683/VII. b. sz. rendeletével Önt hivatalomtól a gömör- és kishontvármegyei kir. tanfelügyelőséghez helyezte át. Az ezen áthelyezésről szóló dekretumot amidőn idefogva átadom és Önt az itteni munkásságától egyidejűleg felmentem, — hivatali kötelességemnek tartom ezen alkalommal Önnel a hivatalomnál az 1912. évi szept. hó 1-jétől a mai napig kifejtett nagyarányú buzgó munkásságáért és sokoldalú értékes tevékenykedése- ért elismerésemet és köszönetemet kifejezni. Az itten töltött négyévi működése alatt nehéz és súlyos viszonyok között mindenkor becsülettel és hazafias lelkesedéssel állotta meg helyét s ezen magatartásával és nagy munkakészségével nemcsak az én becsülésemet és bizalmamat nyerte meg, hanem a vármegye társadalmának széles rétegeiben közbecsülést nyert el. Öszinte sajnálattal mentem Önt fel itteni munkakörétől és válok meg Öntől mint munkatársamtól, de megnyugtató engem ezen elválás, mert a maga- sabb érdekek kívánták az Ön elhelyezését s a Miniszter úr magas figyelme amidőn Önre irányult, abban egy buzgó munkás megbecsülését kell látnunk. Adja Isten, hogy Ön új helyén is méltóan tölthesse be helyét és találja meg a boldogulás további feltételeit. Szívvelyes üdvözléssel

Eperjes, 1916. szeptember 1-jén, igaz híve:

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

Elméleti pedagógia.

Néhány szó az esztétikai nevelésről.

(Folyt. és vége.)

5. Módszeres eljárás tekintetében mi a teendőnk?

Vissza kell térnünk Herbarthoz! A kedélyt önálló lelki tehetségnek kezdték minősíteni, amelynek képzését az értelmesség nevelésétől el kell különíteni, ezért a tanító törekvése az esztétikai nevelésben majdnem egészen elmaradt. Elég bajunk van a sok tantárggyal, az okta- tással, az értelem nevelésével, gondolják, nem érünk rá az érzelmi világgal foglalkozni. Her- bart azonban arra tanít bennünket, hogy az érzelmek a képzetekből keletkeznek. Helyes tanítás egyúttal kedélyképzés. Az ízlés képzé- séről «Allgemeine Pädagogik» c. művében kö- vetkezőképpen nyilatkozik: «A fiatalabb gyermekek rendszeren csak a tömeget látják. Eleinte a tarka, az ellentétes, a mozgó szép nekik. Ha ezt már eléggé nézték és ha őket teljesen csöndes, de egyúttal mozgékony hangulatban találják, akkor itt az ideje megkísérelni azt, vajjon lehet-e őket a széppel foglalkoztatni. Előbb rá kell mutatni a szépre, midőn azt kiemelik az esztétikailag jelen- téktelennek tömegéből. Azután kezdik annak felbontását, még pedig olyan részletekbe, me- lyek mindegyike önállóan is értékes az ízlésnek. Esztétikai felbontások tanítása művészeti sza- bályok szerint azonban legtöbbször helytelen.»

Nagyon sokat tanulhatunk Herbart ezen szavaiból!

6. Szükségesnek tartom még a következők megszívlelését:

A gondjainkra bízott gyermekeket esztéti-

kailag akkor nevelhetjük sikerrel, ha mi, tanítók, magunkat folyton széptanilag képezzük. A tanító legyen őszinte, lelkes híve, apostola a természet szépségeinek, az irodalomnak, a művészeteknek. Ebben lelje legnagyobb örömét. Minden ténykedése úgy magán-, mint közéleti szereplésében, legyen szép, távol legyen tőle minden izléstelenség. A tanító egész lényé, háza, családjá, ennek élete a szép kultuszának hódoljon. Akkor a tanító már megjelenésével, jellemének imponáló kiválóságával nevelőleg, nemesítőleg fog hatni. *László Izsák.*

Hevesiek a sárosiakért.

Ismeretes mindannyiunk előtt Hevesvármegye közönségének azon nemes elhatározása, mely szerint vármegyénk orszáduka vidékén egy általa kiválasztott falut védőszárnyai alá fogad, s annak a háború következtében tönkretett lakosságát erkölcsi és anyagi eszközökkel újból talpra állítja és őket szeretőg ondozásban részesíti. A kiválasztás *Felsőhunkócs* községre esett, mely község hogy mennyire rászorult a támogató atyai kézre, azt csak az ismerheti legjobban, aki a helyszínén megfordult és a tönkre pusztított falut, illetőleg nem is falut, csak a helyét láthatta.

Bár igaz, hogy a község lakossága helyzetének legalább is a régi állapotra való visszaállítását méltán a hazai kormányzattól várhatta, mégis azonban nem feledhetjük a mai nehéz helyzetet, mely mindannyiunktól vállaltat közremunkálást kíván és a haza el is várhatja tőlünk, hogy egytől-egyig mindabban támogatására, segítségére sieszünk, amiben módunk és alkalmunk kínálkozik. És ezen hazafias és felebaráti szeretettől áthatott cselekedetet óhajtja gyakorolni Hevesvármegye közönsége, midőn a kiválasztott község lakosságát saját fiaul tekintve, minden alkalmas támogatásban részesíteni és ekként a lakosságot újból a volt, sőt ennél jobb anyagi helyzetbe juttatni kívánja.

Ezen páratlan cselekedet elrettette meg Hevesvármegye tanfőuraiban azon elhatározást, hogy az ekként kiválasztott község művelődését szolgáló hajlékok újból állítását a tanulócseregek közre-vonásával a lehetőségig elősegíti. És megindult az adakozás, a gyűjtés többféle nemes módja, mely akció élén ott látjuk a vármegye lelkes tanfelügyelőjét, Alpáry Lajos királyi tanfelügyelő urat. Hogy pedig a vármegye népnevelőinek feltett szándéka nem volt szalmaláng, azt a tettek igazolják. Ime Hevesvármegye népoktatása vezérének lelkesítésével a népoktatás terén működő lelkesítő kar, tanárok, tanítók, tanítónők és óvónők páratlan odaadással egy év leforgása alatt megteremtették azt az összeget, melyre mint alapra szükség volt, hogy az iskola és óvoda mihamarabb felépüljön. A kitűzött cél eléretett, az illetékes tényleg az által megállapított 12,000 kor. megvan már s a pénzt már át is vette gr. Khuen Hédekváry Károly v. b. t. t., mint a Háborúban Feldúlt Tűzhelyeket Felépítő Országos Bizottság elnöke. Az összeg két egyenlő részre osztva alapja lézen az egyebekben államköltségen felépítendő iskolának és óvodának, melyek falán kőbe vésvé arany betűkkel századokig hirdessék a nemes cselekedetet eme sorok: „Építették kis testvéreiknek Hevesvármegye népiskoláinak tanulóit”. A kultúra ezen szent hajlékaiban szerzik meg majd a község gyermekcseregei az Isten félelmére való intés és a nevelői behatás mellett mindazon ismereteket, melyek az életboldogulást lehetővé teszik és amelyekre általában minden honpolgárnak szüksége van, hogy a haladó kor követelményeivel lépést tarthasson s magukba szívják a magyarsághoz való szoros tartozásuk érzeteit és a magyar nemzet hű fiaivá nevelődnek.

Az eszme felvetésének és megvalósításának lelke, mozgató ereje a vármegye országos nevű kir. tanfelügyelője: Alpáry Lajos volt ugyan, de a fényes akció sikerének kivívásában első helyen áll dr. Szmercsányi Lajos egri érsek ő excellenciája, vármegyénk nagy szülője, aki döntő hatású erkölcsi támogatásával az első munkása lett a hazafias mozgalomnak s aki a még hiányzó 300 korona kegyes adományozásával a zárkóvet is letette az eredményes gyűjtésre. Azonban méltó elismerés illeti Hevesvármegye agilis kir. tanfelügyelője mellett annak lelkes munkatársait, a vármegye népnevelőit is, kik, miként értesültünk, az egybegyűjtött fényes összeget nem a többé-kevésbbé zaklató természetű filléres iskolai gyűj-

tésekből, hanem a szülők és más érdeklődők jelenlétében megtartott s a legtöbb helyen pompásan sikerült, sőt nem egyszer közkívánatra meg is ismételt *pásztorjátékok, gyermekszínelőadások és hazafias ünnepélyek* jövedelméből hozták össze, amivel egyszerre három jeles célt is szolgáltak a derék rendezők, amennyiben nagy erkölcsi, honfői és emberi erényekre nevelték ezzel is a gondjaikra bízott ifjúságot, úgyesen belevonták a szülőket és általában a társadalmat az iskola érdeklődésébe és rászoktatták a népnevelő nehéz, de annál nemesebb munkájának megbecsülésére s a szívesen adott filléres belépődíjakból tekintélyes összegeket juttattak a cselekvő szeretet oltárára.

Midőn megemlékezünk a kartársak eme nemes fáradozásáról, mi, akik Sárosvármegye népkultúrájának munkásai vagyunk, ezúttal is örömmel jelenthetjük, hogy Hevesvármegyében működő kollégáink vállaltat buzgalommal a mozgalom megindulásától kezdve élénk figyelemmel kísértük és a magunk részéről is őszinte örömmel és hálával adózunk a nemes cselekedetért és mély hódolattal hajtjuk meg nemzeti kultúránk zászlaját mindazon vezetőségek előtt, akik a nemes cél eredményességét elősegíteni igyekeztek, most pedig az itteni megyebeli hivatalos tanügyi közlöny, a MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKATÁS szerkesztősége mély tisztelettel és hálával gondol a hevesiek magasatos munkájára, egyúttal teljes nyíltsággal jelentheti, hogy az a fáradság, melyet a hevesiek vármegyénk Felsőhunkócs községe kulturája érdekében kifejtettek, hatványozottan termi majd meg gyümölcseit, mert eme vármegyét közelebből érintő Rákóczi-kor szellemében élő lakosságnak hazafias lelkiülete és a nemzeti kultúra iránti ragaszkodása és lelkesedése általánosan ismert s a tanítóság, mely itt fejt ki működését, annál nagyobb lelkesedéssel teljesíti hivatását, mivel látja azt, hogy a vármegye népe bár nyelvben nagyrészt még idegen, de érzelmeiben egy velünk, a hazáját híven szerető és életét, mindenét is áldozni kész, ha a haza így kívánja, mint a jelen eset is fényesen bizonyítja: Felsőhunkócs községnek a háború következtében teljesen tönkretett lakossága minden vagyonkiját feláldozta a haza oltárára. Hevesvármegye lelkes fölkarolása amikor nyomorukat megszünteti és könnyeiket letörli, őket akkor eddigi hazafias helytállásukért kárpótolja s őket az egységes magyar haza kötelékébe szorosabban bevonja. A Mindenható bősége áldása tetőzze be a hevesiek nagylelkű hazafias munkáját!

Eperjes.

Wick Gyula,
áll. isk. igazgató-tanító.

Körlevél.

2700—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjéről.

Sárosvármegye területén működő valamennyi állami és községi elemi iskolai gondnokságnak, igazgatónak, illetve tanítónak.

A m. kir. vallás- és közokt.-ügyi miniszter úrnak f. évi aug. hó 17-ikén 103,501/1916. VII. b) sz. alatt kiadott s a NÉPTANÍTÓK LAPJA folyó évi 35 ik számában az *ifjúsági és tanítói könyvtári költségvetések* tárgyában megjelent rendelete alapján felhívom Címet, hogy a jelzett rendeletnek pontosan tegyen eleget s az abban előírt nyomtatvány felhasználásával még azon esetben is terjessze be az iskola 1916/17. tanévi ifjúsági és tanítói könyvtári költségvetéseit, ha azokat az eddigi szokás szerint már beterjesztette volna.

Eperjes, 1916. aug. 30.

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Előfizetési díjak beküldése iránt. Felhívjuk az iskolai helyi hatóságok, igazgatók, tanítók figyelmét a lapért járó előfizetési díjak beküldésére. Az előfizetési díj a MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKATÁSÉRT az EPERJESI LAPOKkal együtt az iskolának évi 7 kor., mely díj a kiadóhivatal címére: Kósch-könyvnyomda, Eperjes, küldendő.

Hivatalos eskü. *Csarnogursky Erzsébet* aranypataki r. k. el. isk. tanítónő aug. 22-én és *Berka János* hosszúrúti r. k. el. isk. tanító aug. 28-ikán a kir. tanfelügyelősnél a hivatalos esküt letették.

Állami tanítók esküje. *Lieb Mária* a lubotényi áll. el. iskolához kinevezett és *Stenhara Mária* a zborói áll. el. iskolához kinevezett rendes tanítónők, valamint *Dóri Ernő* áll. tanítónő kinevezett és az úszfalvi áll. el. iskolához beosztott rendes tanító a hivatalos esküt aug. 31-ikén Mikó Imre kir. s. tanfelügyelő kezébe letették.

Figyelmeztetés. Az elemi iskoláknál a tanévek szabályszerű megkezdése és a beiskoláztatásnak megfelelő keresztülvitele érdekében a vármegyei közigazgatási bizottság által folyó évi július 14-ikén tartott üléséből 736. sz. alatt kiadott és a megyei hivatalos tanügyi közlöny f. évi július 30-ikán megjelent számában közreadott körrendelete kapcsán jelezzük, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter kiadott rendelete értelmében, a háborúokozta rendkívüli viszonyokra való tekintettel, a tankötelesek mikénti beiskoláztatása iránti mult évi 7681. eln. számú rendeletét az elemi iskolákra nézve az 1916—17. isk. tanévre is változatlanul fentartja. E szerint tehát az elemi iskoláknál a beiratásoknak szeptember hó elején való általános eszközlése mellett azok I., II. és III-ik osztályaiban a tanévet pontosan meg kell kezdeni s a többi osztályokban, valamint az ismétlőiskolákban legkésőbb november 1-jétől, míg a városokban és mindazon helyeken, ahol mi akadály sincsen a tanulók iskolabajrásának, az összes tanköteleseket szabályszerűen kell beiskoláztatni. A mult évi rendelkezéshez képest a tanévet ezúttal is úgy a mindennapi, mint az ismétlőiskolákban legalább is április hó végeig fog kellenni kitarítani, azonban az I. és II-ik osztályra nézve a tanév szeptember elején kezdődik és június hó végén végződik. A tanévként illetén betartásáról az összes el. iskolák részéről haladéktalanul a várm. kir. tanfelügyelősnél jelentés teendő. S amely helyen a fentebbi értelemben a tankötelesek beiskoláztatása körül nehézségek merülnek fel, onnan ezen körülmény felelősségszerűleg bejelentendő azonnal a kir. tanfelügyelősnél.

Csalángyűjtés. A vallás- és közokt.-ü. m. kir. miniszter a mult évben a hadügyminiszternek a hadseregbe vonatkozó hasonló intézkedéseit kiegészítéseképpen az iskolákat a csalánnak, mint gyapotpótló növénynek gyűjtésére hívta fel. A hadsereg, valamint az ifjúság által gyűjtött csalán feldolgozása oly megfelelő eredménnyel járt, hogy most a földművelésügyi miniszter a felnőtt polgári lakosságot is felhívta a gyűjtésben való közreműködésre. Erre való tekintettel az is kívánatos, hogy az iskolák is részt vegyenek a gyűjtésben, aminek a folyó évben az a legcélszerűbb módja, hogy az iskolai gyűjtés a felnőtt polgári lakosság gyűjtésével kapcsolatosan történjék. Ezért a vallás- és közokt.-ü. miniszter arra kéri az iskolák vezetőit, tanítóit, tanárait és növendékeit, hogy a csalángyűjtésnél a folyó évben is működjenek közre azzal a buzgósággal, amelyet ez a hadsereg harc-képessége szempontjából nagyfontosságú ügy megérdemel. A felnőtt polgári lakosság gyűjtését a földművelésügyi miniszter akként szervezte meg, hogy minden községben a gyűjtés vezetését egy a községi elöljáróság által erre felkérendő bizalmiférúra bízta. A bizalmiférú vezetői a polgári lakosság gyűjtését, gondoskodik a gyűjtött csalán megőrzéséről, a katonai hatóság útján való elszállításáról és kifizet a gyűjtőnek közvetlenül vagy a községi elöljáróság útján minden 100 kgr. száraz csalánkóró vagy -levél után 6 (hat) koronát. Magát a bizalmiférút a polgári lakosság által gyűjtött minden 100 kgr. csalánkóró vagy -levél után 2 korona illeti meg. Ezzel szemben meghagyja a vallás- és közoktatásügyi miniszter, hogy az iskolai ifjúság gyűjtését tanítóik, tanáraik vezessék, s az így gyűjtött csalántömegek szártásáról és megőrzéséről is lehetőleg maguk az iskolák gondoskodjanak; a gyűjtés eredményét azonban közölniök kell a bizalmiférúval, aki a tanulói ifjúság által gyűjtött mennyiséget elszállítás végett a katonai hatóságnak bejelenti s a gyűjtés díját (100 kgr. után) 6 kor. t a gyűjtésben résztvevő növendékek számára, 2 koronát pedig az iskolai gyűjtés vezetőjének, illetve vezetőinek részére ez utóbbi, illetve utóbbiak kezébe kifizeti, illetve kifizeteti. Az így gyűjtött csalánért a bizalmiférút a 2 kor. díj nem illeti meg.

Pályázat. A *harapkői* r. kath. kántortanítói állomásra (Sárosvármegye) szeptember 16-ikáig pályázat hirdettetik. Javadalmazás: 11 katasztr. hold elsőosztályú szántóföld használata, párbér, igaz- és kézi-napszám stb. = 418 kor. értékben és 782 kor. kezdő államségély. Lakás: két szoba s a többi mellékhelyiség Okleveles kántortanítónők is pályázhatnak. Tót nyelv ismerete szükséges. A kérvények Sallay Mátyás plébános, iskolás elnökre (Szentkereszt, p. Szinyéjfalú) intézendők. Személyes megjelenés, mely nem díjazatik, előnyvel bír.

Tisztelettel tudatom, hogy raktáramat Eperjesen, Fő-utca 107. szám alatt megnyitottam, ahol

chamotte-cserépkályhák és kandallók, tűzhelyek

dús választékban kaphatók. Átrakások és javítások elfogadtatnak úgy helyben, mint vidéken s azok pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Lipovszky Imre
kályhás-mester.

Elköltözés miatt □ □ □

antik és régi **butorok, villanylámpák**

eladók □ Holló-utca 16. sz. a.

Ismételadók, ügynökök, házalók, vásárosok megszerezhetik a legszébb, selyemmel himzett

háziáldást

bármely nyelvű szöveggel, passepartout-al 42x52 cm. nagyságban

JELLINEK HUGÓ
hímzőgyárában
Bécs, VII., Lindengasse 55.

FOGTECHNIKAI TEREM.

Fogsorokat és egyes fogakat, arany platina-koronát, híd munkát rágásra kifogástalanul használható, művészies és ízléses kivitelben készítek; valamint foghúzás, foglömés legjutányosabban.

LEFKOVITS IGNÁC - KASSA Fő-utca 65. :: I. emelet

vizsg. fogtechnikus, jó és szép munkáért a milleniumi országos kiállításon kitüntetve.

Egy alig használt, elsőrendű

KERÉKPÁR

■ eladó. ■

Cím a kiadóhivatalban.

Hirdessünk

az Eperjesi
Lapokban!

HORDÓKATÉ

petroleumosat, olajosat, kátrányosat, sziruposat, szeszeset a legmagasabb áron, minden mennyiségben készfizetés mellett veszünk úgy helyben, mint bármely vidéki vasút- vagy hajóállomáshoz szállítva. — Hordó-ügynökök kerestetnek!

Weisz Lipót és Társa

olaj-, gépszír-, kocsikenőcs-nagykereskedők BUDAPEST, IX., Hentes-utca 17. Interurban-telefon: József 14-50.

Veszünk

vadásztalalom alá nem eső **vadat,**

mézet, mákot

legmagasabb áron.

Eperjesi

Keresztény Fogyasztási Szövetkezet

● Fő-utca és Laktanya-utca sarok. ●

Nyomdásztanulónak

!! felveszünk 14 évet betöltött s legalább hat osztályt végzett ifjút. !!

Kösch Árpád könyvnyomdája

Eperjes, Főutca 59. sz.

ŐSZI VETÉSHEZ

Corbin magcsávázószer változatlan áron kapható. **Corbin** megóvja a vetőmagot varjak és egyéb madarak kártevésétől, üszögtől, rothadástól, férgectől. Egyszerű használati utasítás. Ezerszeresen kipróbálva, kitűnő bizonyítványok. Olcsó.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Újpesten.

==== Rendeléseket és kérdezősködések idejekorán kérünk. ====

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb napiárak mellett:

gép-, henger- és autóolajat, gépsziradékot, kocsikenőcsöt

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat szavatolt jó minőségben.

WEISZ LIPÓT ÉS TÁRSA

disznósír-, szalonna- és olajnagykereskedők BUDAPEST, IX., Hentes-utca 17. Sürgöny-cím: WEISSEFETT Budapest. Interurban-telefon: József 14-50.

E

Előfizet
Egész év
Félévre
Negyedé
Hirdetési díj
petitsor egy
15 t. Közlem

Erdély

Az ol
A szé
A ny
Szeke

Vasárna
állottak a h
úgy ereszt
borongós b
Majd lassa
telen óriás
arannyal ve
sez az óriás
mintha szép
lett volna.

A Nagy
állott a pr
köpenyt h
fázósak vo
alkonyatba
mindkettőn
kárhóztatot
úgy gondo
Szólani sze
szomorú sz
szülők szol

Menekü

Menekü

agyonzakla
legalább m
ket hurcolj
ron már m
Kárpátok d
tapodja. Fő
Cine minty
vetközött o
dültől vérr
kóbor vesz

Menekü

Legaláb
ket hurcolj
ket mondo
Nagykőhav
szólani fél
mekeikhez.

Ha szól

Óh de a

a mozdulat
embereknel
nem értettü
lataikat.

Nyugodt

Lázás, neh
láttam felém j
anyámat. Úgy
gett, mintha r
pedig hozzám

FÜSZ

KÁK